

# Lunds kommun

Granskning avseende ekonomiskt bistånd, med  
fokus på insatser för självförsörjning



Building a better  
working world

## Innehåll

<b>1. Sammanfattning .....</b>	<b>3</b>
<b>2. Inledning .....</b>	<b>4</b>
2.1. Bakgrund.....	4
2.2. Syfte och revisionsfrågor .....	4
2.3. Genomförande och avgränsningar .....	4
2.4. Revisionskriterier.....	5
<b>3. Organisation och statistik .....</b>	<b>7</b>
3.1. Organisation och målstyrning .....	7
3.2. Rutiner vid utbetalning av bistånd.....	8
3.3. Antal hushåll med ekonomiskt bistånd.....	9
3.4. Utbetalt försörjningsstöd.....	11
<b>4. Förebyggande insatser och samverkan .....</b>	<b>12</b>
4.1. Insatser för att minska antalet hushåll med ekonomiskt bistånd .....	12
4.2. Intern och extern samverkan .....	14
<b>5. Avslutade ärenden .....</b>	<b>16</b>
5.1. Antalet avslutade ärenden.....	16
<b>6. Uppföljning och rapportering till nämnden .....</b>	<b>16</b>
6.1. Uppföljning och rapportering .....	16
<b>7. Sammanfattande bedömning .....</b>	<b>19</b>
7.1. Revisionsfrågor .....	19
7.2. Bedömning.....	21
7.3. Rekommendationer.....	21
<b>Källförteckning .....</b>	<b>22</b>
<b>Bilaga 1. Samordnad individuell plan .....</b>	<b>23</b>
<b>Bilaga 2. Samverkansinsatser .....</b>	<b>23</b>

## 1. Sammanfattning

De förtroendevalda revisorerna i Lunds kommun har gett EY i uppdrag att genomföra en granskning avseende ekonomiskt bistånd. Syftet med granskningen har varit att bedöma socialnämndens styrning och uppföljning av ekonomiskt bistånd med särskilt fokus på insatser som leder till självförsörjning.

Vår sammanfattande bedömning är att socialnämnden kan stärka sin styrning och uppföljning avseende den interna samverkan i kommunen kring målgruppen med ekonomiskt bistånd. Vidare bedömer vi att nämnden kan stärka sin uppföljning av de insatser som ska leda till att individer blir självförsörjande.

Vi grundar vår bedömning på följande iakttagelser:

- ▶ Socialnämnden har inför 2018 beslutat om ett särskilt mål om att fler hushåll ska bli självförsörjande och att tiden med ekonomiskt bistånd ska minska.
- ▶ Nämndens verksamhet bedrivs i huvudsak utifrån bestämmelserna i socialtjänstlagen och lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade. Rätten till ekonomiskt bistånd prövas alltid individuellt. I den individuella behovsprövningen ligger också att en helhetsbedömning ska göras av den enskildes eller familjens totala situation.
- ▶ Försörjningsstöd beräknas enligt lagstadgad riksnorm och prövning sker enligt socialnämndens delegation och anvisningar.
- ▶ Antalet hushåll med försörjningsstöd i Lunds kommun ökade mellan 2007-2015. Därefter har antalet hushåll med försörjningsstöd minskat. Enligt delårsrapporten per augusti fortsätter även denna nedåtgående trend under 2018.
- ▶ Antalet hushåll med barn och unga med försörjningsstöd har minskat under 2014-2017. Trenden tycks även fortsätta under 2018. Under perioden jan-aug 2018 har 550 barn och unga försörjningsstöd.
- ▶ Nämndens totala utbetalningar av ekonomiskt bistånd ökade mellan åren 2013-2015 för att därefter minska. Enligt delårsrapporten prognostiserar nämnden att minska den totala nettokostnaden för ekonomiskt bistånd, för tredje året i rad.
- ▶ Nämnden har genomfört ett flertal insatser för att minska antalet hushåll med ekonomiskt bistånd. Vissa tidigare projekt har implementerats i verksamheten.
- ▶ Enligt de intervjuade fungerar den interna och externa samverkan överlag väl. Enligt uppgift kan samverkan utvecklas inom vissa sakfrågor. Enligt de intervjuade ska samverkan avseende målgruppen analyseras i samband med en workshop våren 2019.

Vi rekommenderar socialnämnden att:

- ▶ stärka sin styrning och uppföljning av samverkan, mot bakgrund av att det saknas mål och en övergripande uppföljning av samverkansarbetet.
- ▶ tillse en ändamålsenlig uppföljning av pågående och genomförda insatser.

## 2. Inledning

### 2.1. Bakgrund

Det ekonomiska biståndet, som är ett renodlat kommunalt ansvar och handläggs utifrån bestämmelserna i socialtjänstlagen, skiljer sig fundamentalt från de generella välfärdssystemen. Biståndet är behovsprövat och därför selektivt, och det är ämnat att träda in när alla andra möjligheter till försörjning är uttömda, och då endast tillfälligtvis vid kortare perioder av försörjningsproblem. Ekonomiskt bistånd ska ge en skälig levnadsnivå och nivån på biståndet baseras till stor del på den så kallade riksnormen som varje år beslutas av regeringen. I arbetet med ekonomiskt bistånd är utgångspunkten att hjälp till försörjning ska ges i väntan på att självförsörjning blir möjlig. Socialtjänstens huvuduppgift i arbetet med ekonomiskt bistånd är att bidra till att hitta långsiktiga lösningar på människors försörjningsproblem, dvs. hjälp till självförsörjning. Det är detta självförsörjningsuppdrag som står i fokus för granskningen.

Enligt öppna jämförelser om ekonomiskt bistånd från Socialstyrelsen har Lunds kommun en lägre andel biståndsmottagare i befolkningen (1,4 %, 2017) än genomsnittet i riket (2,14 %, 2017). Samtidigt är andelen med långvarigt och mycket långvarigt biståndsmottagande<sup>1</sup> i kommunen högre än genomsnittet. Förutom att det står för en stor del av en kommuns kostnader för ekonomiskt bistånd kan långvarigt biståndsmottagande i sig vara en riskfaktor och kan förstärka utanförskap och försämra möjligheten att få en fast förankring på arbetsmarknaden.

Mot bakgrund av ovanstående har de förtroendevalda revisorerna i Lunds kommun beslutat att granska socialnämndens arbete med ekonomiskt bistånd.

### 2.2. Syfte och revisionsfrågor

Granskningens syfte är att bedöma socialnämndens styrning och uppföljning av ekonomiskt bistånd med särskilt fokus på insatser som leder till självförsörjning.

I granskningen besvaras följande revisionsfrågor:

- ▶ Vilka insatser bedrivs för att minska behoven av och kostnaderna för försörjningsstöd?
- ▶ Finns det en ändamålsenlig samverkan internt i kommunen?
- ▶ Har verksamheten en väl fungerande samverkan med andra aktörer som t ex Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och Region Skåne?
- ▶ I vilken grad leder nämndens insatser till att biståndsmottagare blir självförsörjande?
- ▶ Sker regelbundna och systematiska uppföljningar och utvärderingar av gjorda insatser?
- ▶ Vilken återrapportering av uppnådda effekter sker till socialnämnden och kommunfullmäktige?

### 2.3. Genomförande och avgränsningar

Granskningen grundas på intervjuer och dokumentstudier (se källförteckning). Intervjuer har genomförts med ordförande, vice ordförande och andre vice ordförande i socialnämnden,

<sup>1</sup> Långvarigt ekonomiskt bistånd = bistånd 10-12 månader under ett kalenderår. Mycket långvarigt ekonomiskt bistånd = bistånd minst 27 månader under en period av tre år med uppehåll högst två månader i rad.

socialdirektör, chef för verksamhetsområdet Vuxen, chef för verksamhetsområdet Barn, unga och familjestöd samt chef för enheten 18-24 år. Viss avstämning har även gjorts med förvaltningens ansvarige tjänsteman för statistik. Samtliga intervjuade har beretts tillfälle att sakgranska rapporten.

Granskningen avser socialnämnden och har avgränsats till verksamhetsområdena Vuxen samt Barn, unga och familjestöd. Granskningens huvudsyfte är inriktat på insatser som leder till självförsörjning. Mot bakgrund av detta har granskningen avgränsats och inbegriper inte om socialnämndens utbetalningar är korrekta eller inte, samt om bidragstagaren faktiskt har rätt till de utbetalda medlen eller ej.

Granskningen är genomförd augusti 2018 – november 2018.

## **2.4. Revisionskriterier**

Med revisionskriterier avses de bedömningsgrunder som bildar underlag för revisionens analyser, slutsatser och bedömningar. Revisionskriterier kan ofta hämtas från lagar och förarbeten, föreskrifter och interna regelverk, policys och fullmäktigebeslut. I denna granskning utgörs revisionskriterierna av nedanstående.

### **2.4.1. Kommunallag (2017:725), 6 kap.**

Enligt kommunallagen ska nämnden besluta i frågor som rör förvaltningen, samt i frågor som fullmäktige har delegerat till dem. Nämnden ska inom sitt verksamhetsområde säkerställa att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt, samt de bestämmelser i lag eller annan författning som gäller för verksamheten. De ska vidare säkerställa att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredställande sätt.

### **2.4.2. Socialtjänstlagen (2001:453), 4 kap.**

Den som inte själv kan tillgodose sina behov eller kan få dem tillgodosedda på annat sätt har rätt till bistånd av socialnämnden, för sin försörjning och för sin livsföring i övrigt. Den som inte kan försörja sig, men som kan arbeta har rätt till försörjningsstöd om hen står till arbetsmarknadens förfogande. Socialnämnden får begära att den som får försörjningsstöd under viss tid ska delta i av nämnden anvisad praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet om den enskilde inte har kunnat erbjudas någon lämplig arbetsmarknadspolitisk åtgärd.

Den enskilde ska genom biståndet tillförsäkras en skälig levnadsnivå. Försörjningsstöd lämnas för skäliga kostnader för bl.a. boende, livsmedel, kläder och skor, lek och fritid, förbrukningsvaror, hälsa och hygien. Skäliga kostnader beräknas enligt en riksnorm, på grundval av officiella prisundersökningar av olika hushållstypers baskonsumtion. Riksnormen för ett hushåll utgör summan av de personliga kostnader för samtliga medlemmar i hushållet och de gemensamma hushållskostnaderna. Registreringen av hushållsbilden styr vilken norm som kommer anges för varje person i en familj vid ekonomisk beräkning.

Kommunen ska följa upp insatserna med utgångspunkt i kommunens riktlinjer, insatsernas kvalitet och värdegrund. Vid misstanke om bidragsbrott ska polisanmälan göras.

### **2.4.3. Socialstyrelsens allmänna råd (SOSFS 2013:1) om ekonomiskt bistånd**

Socialnämnden bör vid bedömningen av behovet av ekonomiskt bistånd räkna med hushållets samtliga faktiska inkomster. Inkomster som den enskilde inte kan förfoga över bör inte tas med. Medlemmar i hushållet som bör inräknas är makar, registrerad partner, sambor och barn och ungdomar under 21 år som föräldrarna är underhållsskyldiga för.

Socialnämnden bör vid bedömning av vad som är en skälig boendekostnad utgå från den enskildes faktiska kostnad och behov av boendet. Utgångspunkten vid bedömning av vad som är en skälig boendekostnad bör vara vad en låginkomsttagare på orten normalt har möjlighet att kosta på sig. Kostnaden bör även relateras till hyresnivån hos allmännyttiga bostadsbolag eller andra större bostadsföretag på orten.

### **2.4.4. Ekonomiskt bistånd – Handbok för socialtjänsten**

Människor som söker sig till socialtjänsten för att de inte klarar sin försörjning har rätt att få sådan hjälp att de på sikt kan klara sig utan ekonomiskt bistånd. I den delen av arbetet är det viktigt att ha arbetsprocesser, aktiviteter eller rutiner, till exempel utredningsmetodik och upprättade arbetsplaner som man följer upp. En uppföljning ska handla om hur verksamheten uppfyller lagens krav och intentioner, men också ta upp om insatserna leder till något mer bestående resultat för den enskilde individen.

Om den enskilde behöver insatser från andra samhällsorgan, ska socialnämnden samverka med dem i enlighet med 3 kap. 5 § SoL. Huvudregeln är att den enskilde måste ha gett sitt samtycke till samarbete och till informationsöverföring mellan socialnämnden och andra myndigheter. Samverkan innebär att gemensamt arbeta för ett bestämt syfte och mål. Syftet ska vara att samordna insatser för enskilda som behöver ekonomiskt bistånd av olika skäl. Samverkan hör ihop med helhetssyn: att ha ett helhetsperspektiv på den enskildes situation förutsätter att socialnämnden samarbetar med andra på olika sätt.

### **2.4.5. Socialnämndens reglemente**

I socialnämndens reglemente, KF 2015-09-24, framgår att socialnämnden ska fullgöra kommunens uppgifter inom socialtjänsten såvitt avser individ- och familjeomsorg, socialpsykiatri, arbetsmarknadsåtgärder och flyktingmottagning. Nämnden ska vidare fullgöra de övriga uppgifter som enligt gällande författningar tillkommer socialnämnd inom ovannämnda områden.

När åtgärder rör barn ska barnets bästa alltid sättas i första rummet enligt FN:s barnkonvention.

### 3. Organisation och statistik

#### 3.1. Organisation och målstyrning

De kommuninvånare i Lunds kommun som inte har tillräcklig inkomst för att försörja sig eller sin familj kan ansöka om försörjningsstöd och stöd för livsföring i övrigt (samlingsnamn är ekonomiskt bistånd). Den hjälp som erbjuds beror på personens och/eller familjens ekonomi och situation. Livssituationen för en familj kan förändras under den tid de är aktuella för försörjningsstöd. Det finns olika anledningar till att personer får ekonomiskt bistånd som t.ex. arbetssökande, sjukskrivning, studier, språkhinder eller tillfälligt behov av hjälp.

Under 2014 bildade socialförvaltningen en ny enhet riktad mot åldersgruppen 18-24 år. Enligt de intervjuade var syftet att, utifrån ett helhetsperspektiv<sup>2</sup>, fånga upp fler unga vuxna som fanns i riskgruppen att hamna i ett långvarigt ekonomiskt bistånd. En del i uppdraget för enheten är att förebygga att unga inte hamnar i ett långvarigt behov av ekonomiskt bistånd omorganiserade förvaltningen ansvaret för biståndet till två verksamheter istället för en. Sedan 2015 ansvarar verksamheten Vuxen för ekonomiskt bistånd till personer från 25 år och äldre, samt nyanlända. Verksamhetsområdet Barn, unga och familjestöd ansvarar för ekonomiskt bistånd till personer mellan 18-24 år. Inom Barn, unga och familjestöd finns även en uppdelning mellan åldersgruppen 0-18 år (utredningsenheten Barn och unga) samt åldersgruppen 18-24 år (18 till 24-enheten). Vid 18-24-enheten arbetar arbetsmarknadskonsulenter och socialsekreterare vars uppdrag är att hjälpa biståndssökanden att närma sig arbetsmarknaden. Enligt de intervjuade har en heltidstjänst (arbetsmarknadskonsulent eller socialsekreterare) ansvar för omkring 40 hushåll med ekonomiskt bistånd inom Barn och Unga. Enligt de intervjuade är antalet ärenden per handläggare inom enheten Barn och unga något lägre än inom Vuxen. Detta är enligt uppgift ett resultat av förvaltningens prioritering att arbeta mer intensivt och riktat mot unga vuxna.


Samtidigt som förvaltningen delade upp ansvaret för det ekonomiska biståndet i två verksamheter genomfördes även åtgärder för att på ett tydligare sätt inrikta arbetet på de personer som står längst från självförsörjning (arbete och/eller studier). Nämnden och förvaltningen har genomfört en rad åtgärder och insatser som har sin bakgrund i denna strategi.

Ett projekt är påbörjat för att fortsätta automatisera och digitalisera försörjningsstödet. Ett av målen med projektet är att möjliggöra att resurser kan frigöras för att kunna fortsätta arbeta intensivt med de grupper som har långvarigt försörjningsstöd. Detta anses inte minst vara viktigt i en kommande lågkonjunktur. Vidare har nämnden beslutat om specifika mål avseende målgruppen. För en detaljerad redogörelse av övriga insatser se kap. 3.1.

Socialnämnden har under 2018 som mål att fler hushåll i kommunen ska bli självförsörjande. I tabellen nedan framgår målet för 2018, utfallet för helår 2017, utfallet i augusti 2018, samt nämndens målbedömning inför årsredovisningen. Uppföljningen av indikatorerna visar enligt nämnden dock inte hela bilden av den positiva utveckling som gjorts avseende denna målgrupp. Eftersom minskningen av hushåll med försörjningsstöd består av de personer som står närmast arbetsmarknaden ökar även andelen (%) hushåll som står längst från arbetsmarknaden, dvs. de med långvarigt eller mycket långvarigt ekonomiskt bistånd.

---

<sup>2</sup> Arbetsmarknad, missbruk, boende, vårdbehov etc.

Nämndens utvecklingsmål	Målbedömning i delårsrapporten	Indikatorer	Mål 2018	Utfall, aug 2018	Utfall, helår 2017
Fler hushåll blir självförsörjande och tiden med försörjningsstöd minskar genom att alla som söker försörjningsstöd får rätt insats i rätt tid utifrån individuellt behov.	Bedömer att målet kommer uppnås. 	Hushåll med ekonomiskt bistånd som erhållit bistånd i 10-12 månader under året, andel (%)	32	35,4	36,6
		Vuxna biståndsmottagare med mycket långvarigt ekonomiskt bistånd, andel (%)	24	*	25,5
		Invånare som någon gång under året erhållit ekonomiskt bistånd, andel (%) av befolkningen	2,9	2,8	2,9

(\* = följdes ej upp i samband med utfall per aug 2018)

### 3.2. Rutiner vid utbetalning av bistånd

Socialnämndens verksamhet bedrivs utifrån socialtjänstlagen (SoL) och nationella riktlinjer. Utöver det har nämnden beslutat kring delegationen avseende ekonomiskt bistånd och anvisningar gällande försörjningsstöd. Rätten till ekonomiskt bistånd prövas alltid individuellt. I den individuella behovsprövningen ingår att en helhetsbedömning ska göras av den enskildes eller familjens totala situation. Försörjningsstöd beräknas enligt lagstadgad riksnorm, enligt 2 kap. 1 § socialtjänstförordningen.

Prövning sker enligt socialnämndens delegation. I Lunds kommun har socialsekreterare delegation från socialnämnden att besluta om bidrag för belopp enligt gällande riksnorm och anvisningar. För belopp utöver beslutade anvisningar, som till exempel avser bilkostnader, hemutrustning, flyttning, hyresskulder och saneringskostnader, ska beslutas av ansvarig enhetschef. Kostnader för boende som överskrider riksnorm ska enligt delegationsordningen beslutas av nämndens myndighetsutskott.

Vid eventuella hushållsförändringar ska det alltid genomföras en ny utredning och insats. Det är endast när ett barn föds som barnet kan läggas till direkt i det pågående hushållet.

Enligt förvaltningens rutiner lämnas ansökan om ekonomiskt bistånd till socialförvaltningens mottagningsenhet. Vid utredning granskas kontoutdrag, insättningar och överföringar. Grundprincipen är att alla inkomster ska räknas.

Mottagningsenheten tar emot nya ärenden och gör en första bedömning. Därefter lämnas ärendet över till Vuxen eller 18–24-enheten för fortsatt handläggning. En genomförandeplan utarbetas av den enskildes socialsekreterare och därefter utformar en arbetsmarknadskonsulent en plan för att få den enskilde i självförsörjning. I samband med granskningen har granskarna tagit del av den mall som används i samband med upprättandet av planen. Den enskilde kan även ha en vårdplan som socialförvaltningen upprättat. Vid oklar arbetsförmåga finns möjlighet för den enskilde att tillbringa tid på Råby gård för fastställande av arbetsförmåga. Detaljerad information om Råby gård anges i kap. 4.1.

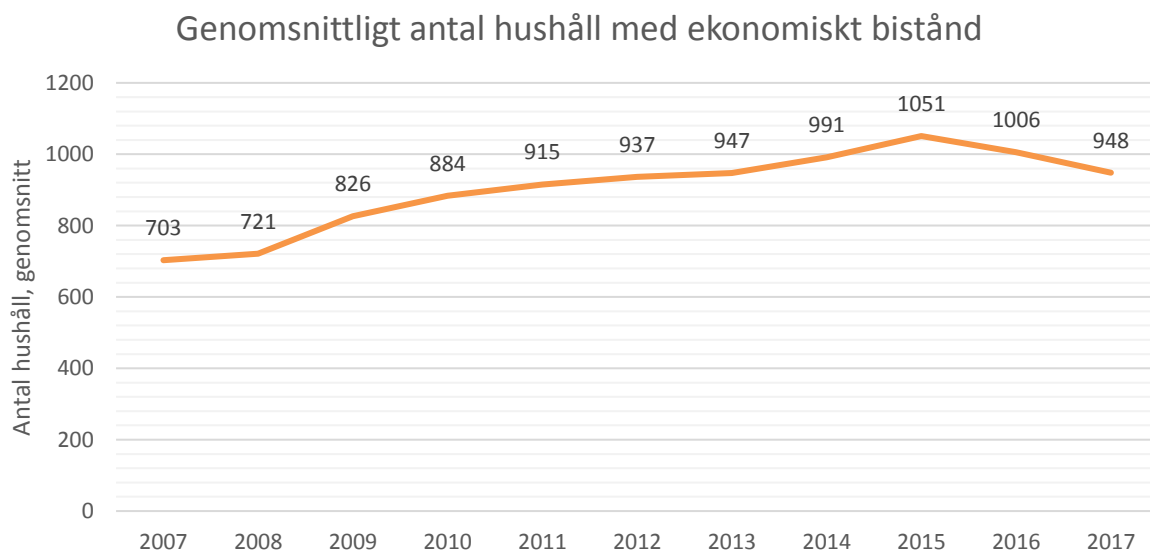
Bistånd och insatser beviljas den enskilde efter behov. Enligt SoL kan nämnden inte vidta några åtgärder eller ge insatser mot den enskildes vilja. Den kommer dock i kontakt med enskilda som helt eller delvis saknar förutsättningar att företräda sina intressen. Det kan bero



på sjukdom, försvagat hälsotillstånd, psykisk ohälsa, funktionshinder, missbruk eller liknande. Den enskilde, som också ofta står långt från självförsörjning, kan behöva hjälp av en god man eller förvaltare som bevakar deras rätt, förvaltar deras egendom eller sörjer för deras person.

### 3.3. Antal hushåll med ekonomiskt bistånd

I nedanstående avsnitt redogörs statistik över antalet ansökningar och anmälningar som inkommit till socialförvaltningen i Lund. Antalet hushåll med försörjningsstöd i Lunds kommun ökade i antal mellan 2007-2015. Mellan 2015-2017 har antalet hushåll med försörjningsstöd minskat till omkring samma nivå som 2013 (se figur nedan). I figuren har granskarna valt att redogöra ett genomsnitt eftersom aktuell statistik presenterats månadsvis.



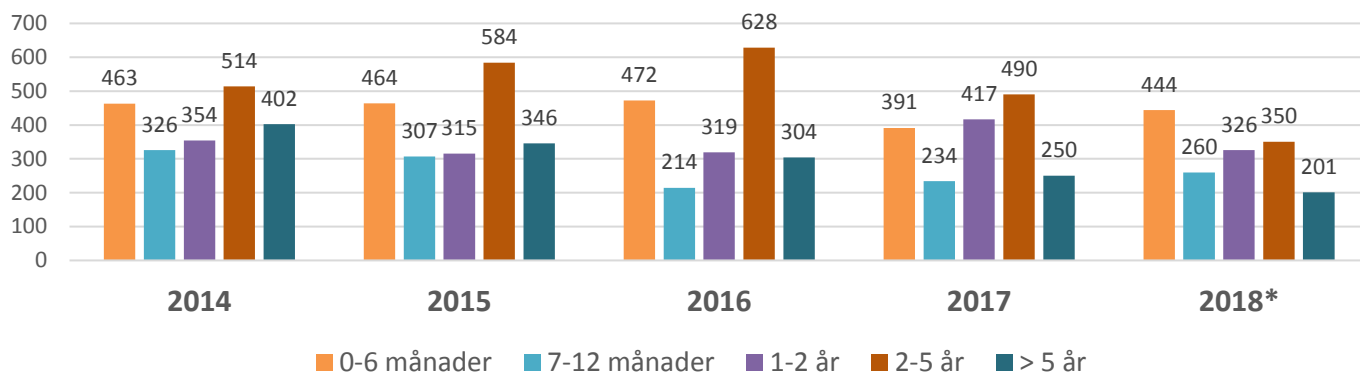
Enligt delårsrapporten per augusti fortsätter även denna nedåtgående trend under 2018. Vi kan konstatera att antalet hushåll med försörjningsstöd per månad är färre under perioden januari-augusti 2018 i jämförelse med samma period under 2015-2017. Enligt erhållen statistik hade i snitt 956 hushåll ekonomiskt bistånd jan-aug 2017. Detta kan jämföras med perioden jan-aug 2018 då snittet var 915 hushåll. Enligt de intervjuade beror detta till stor del på att arbetsmarknaden varit relativt god, vilket inneburit att personer som stått nära arbetsmarknaden nått självförsörjning, samt de förebyggande åtgärder som genomförts på förvaltningen.

Även om antalet hushåll med försörjningsstöd har minskat mellan 2015-2017, så gäller fortfarande att personer med långvarigt eller mycket långvarigt försörjningsstöd ofta har en mer komplicerad problematik som ligger till grund till varför de inte studerar eller arbetar. Insatser som bl.a. tätare samverkan med andra myndigheter och genom de arbetssätt som etablerades genom projektet KAOSAM<sup>3</sup> syftar till att möta den enskilde även med en svår problematik. Se kap. 3.2 för mer detaljer om KAOSAM.

Granskarna har erhållit statistik över antalet hushåll med ekonomiskt bistånd under perioderna: 0-6 månader, 7-12 månader, 1-2 år, 2-5 år samt >5 år. Enligt uppgift valde förvaltningen att redovisa statistiken med mer generella tidsgränser eftersom de även tar hänsyn till andra nyckeltal som t.ex. placeringar, öppenvård, kontaktperson m.fl. Resultatet av erhållen statistik redogörs i figuren på nedan.

<sup>3</sup> KAOSAM - Kartläggning av Arbetsförmåga hos individer med Ohälsa och Sjukdom

## Ek. bistånd, längsta sammanhängande bidragstid, antal hushåll

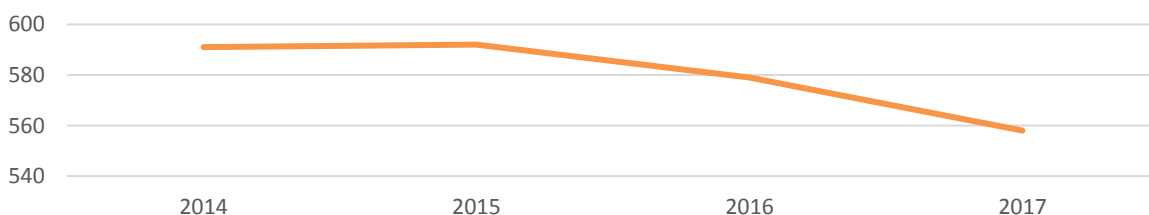


\* T o m 2018-10-30

Vi kan konstatera att olika grupper med sammanhängande bidragstid varierat till antal mellan 2014-2017. Gruppen 0-6 månader ökade till antal fram till 2016, för att därefter minska. T.o.m. oktober 2018 är det fler hushåll som tillhör gruppen 0-6 månader än det totala antalet under 2017. Gruppen 7-12 månader minskade till antal mellan 2014-2016, för att under 2017 öka något. Under perioden jan-okt 2018 är det fler hushåll i gruppen 7-12 månader än under helåret 2017. Gruppen 1-2 år har varierat under åren 2014-2017, med en högstanivå under 2017 med 417 hushåll. Gruppen 2-5 år, som tidigare varit den största gruppen, ökade mellan 2014-2016 för att därefter minska. Denna grupp tenderar enligt statistik att minska även under 2018. Slutligen, antalet hushåll som tillhör gruppen med ekonomiskt bistånd i fler än fem år har minskat under redovisad fyra-årsperiod. Enligt erhållen statistik talar det för att antalet hushåll även minskar under 2018 i förhållande till tidigare år.

Enligt erhållen statistik har antalet orosanmälningar och ansökningar om stöd avseende barn och unga (0-24 år) ökat från 1924 till 3078 anmälningar mellan åren 2014-2017. Även om samma barn/ungdom kan vara föremål för flera anmälningar och ansökningar ser förvaltningen en ökning av unika personer (barn och ungdom) med 18 % mellan 2016-2017<sup>4</sup>. Enligt förvaltningens egen analys beror ökningen på att motivationen och kunskapen om barns behov och anmälningsplikten hos de som anmäler ökat. Mellan 2014-2017 har antalet unga med ekonomiskt bistånd minskat (genomsnitt<sup>5</sup>). Utifrån erhållet underlag tycks trenden även fortsätta under 2018. Under perioden jan-aug 2018 uppgick antalet personer med ekonomiskt bistånd till omkring 1650 personer, av dessa var det 550 hushåll med barn och unga (33 %) och 1100 hushåll med endast vuxna (67 %).

## Antal barn och unga med ekonomiskt bistånd, 2014-2017 (genomsnitt)



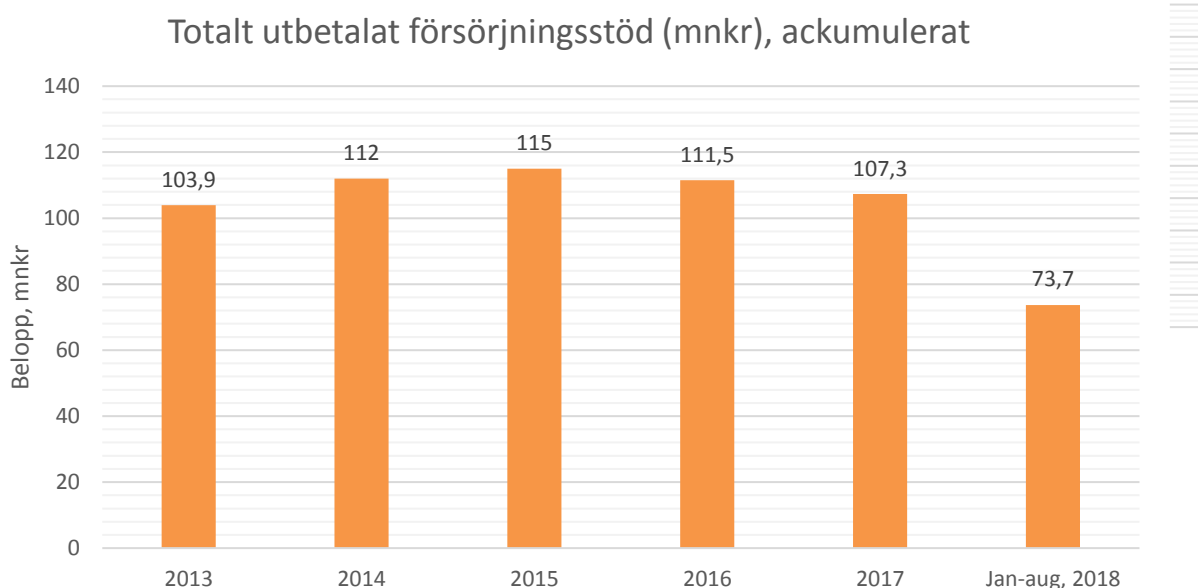
<sup>4</sup> Antalet unika personer i åldern 0-17 år ökade från 1192 personer (2016) till 1449 personer (2017).

<sup>5</sup> Liksom tidigare redogör granskarna ett snitt eftersom erhållet underlag presenteras månadsvis.

### 3.4. Utbetalat försörjningsstöd

Nämndens totala utbetalningar av ekonomiskt bistånd (per hushåll) ökade mellan 2011-2014. Under åren 2014-2015 minskade utbetalningarna, för att därefter öka igen. Under 2017 nådde nämnden samma nivå som under 2014 (figur nedan), som är den högsta nivån under en sju-årsperiod. Under perioden jan-aug 2018 har nämnden betalat ut i snitt ca 80 tkr per hushåll. Enligt erhållen statistik är detta mer än föregående år, med undantag av mars 2018 då utbetalningen var ungefär densamma som under 2017.

Totalt utbetalt bistånd, per hushåll och år (tkr)



Nämndens totala utbetalningar av försörjningsstöd har, mellan 2013-2017, legat på omkring 100-115 mnkr per år (se figur nedan). Under 2015 betalade nämnden ut mest, 115 mnkr. Under perioden jan-aug 2018 har nämnden sammanlagt betalat ut ca 74 mnkr. Utbetalningarna för försörjningsstöd beräknas under 2018 generera en total nettokostnad på 106,8 mnkr, vilket ger ett överskott på +3,6 mnkr. Överskottet beror enligt nämnden främst på en stark arbetsmarknad. Prognostiserat överskott är dock -1,6 mnkr lägre än resultatet i månadsrapport maj (-5,2 mnkr). Den reviderade prognosen bygger på nya antaganden om något fler hushåll och framför allt högre kostnader per hushåll.

Försörjningsstöd, utbetalningar	Budget 2017	Bokslut 2017	Avvikelse 2017	Budget 2018	Prognos 2018	Avvikelse 2018
<b>Bidrag, återbetalningar</b>	0	3,4	3,4	3,4	3,4	0,0
<b>Utbetalningar, brutto</b>	-113,4	-107,1	6,3	-113,8	-110,2	3,6
<b>Nettokostnader</b>	-113,4	-103,7	9,7	-110,4	-106,8	3,6

(Anges i mnkr)

## 4. Förebyggande insatser och samverkan

### 4.1. Insatser för att minska antalet hushåll med ekonomiskt bistånd

Som tidigare redovisats har nämnden sedan 2014 arbetat utifrån en ny organisation (18-24-enehten) för att nå fler unga med förebyggande insatser innan de hamnar i en situation som kräver ett långvarigt ekonomiskt bistånd.

Nämnden har även beslutat om särskilda indikatorer för att minska långvarigt och mycket långvarigt ekonomiskt bistånd. Utifrån det övergripande kommunala besparingskravet om 2 % beslutade socialnämnden under 2017 att ta bort några av nämndens dåvarande arbetsmarknadsåtgärder, som t.ex. OSA-anställning<sup>6</sup> och SAS<sup>7</sup>. Nedan redogörs de åtgärder som vid granskningstillfället är aktuella och som direkt syftar till att få vuxna, unga och barn i självförsörjning.

#### *KAOSAM – Kartläggning av arbetsförmåga och ohälsa*

Lunds kommun har under flera år haft många individärenden med långvarigt försörjningsstöd, där individer står långt från självförsörjning och är i behov av insatser från flera olika parter som t.ex. sjukvården, kommun, Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen. Med bakgrund av detta ansökte socialförvaltningen i Lund om medel från FINSAM under 2015. Ändamålet var att kartlägga arbetsförmåga och ohälsa i avidentifierade individärenden med helt eller kompletterande försörjningsstöd. Syftet var att pröva en metod och samverkansprocess för identifiering och hantering av individer med oklar arbetsförmåga pga. ohälsa och sjukdom. Metoden som systematiskt användes under projektiden var *samordnad individuell plan*, SIP<sup>8</sup>. Individerna som omfattades av projektet var aktuella hos socialförvaltningen och sjukvården, samt även i vissa fall hos Försäkringskassan och/eller Arbetsförmedlingen. Målet med projektet var att fler individer med oklar arbetsförmåga skulle erbjudas rätt stöd, behandling och utredning från rätt instans för att komma närmare arbetsmarknaden och öka sina möjligheter att bli självförsörjande och/eller få rätt ersättning från rätt myndighet.

Projektet följdes upp under hösten 2017 och en rapport sammanställdes där bl.a. metod, genomförande, kartläggningar och resultat framgår. I samband med sakkontrollen framgår att projektet rapporterats till FINSAMs styrelse och även till socialnämnden genom redovisning. Utifrån granskningen av nämndens protokoll kan granskarna dock inte tydligt se när rapportering genomförts till nämnden. Vid granskningstillfället har metoden implementerats i verksamheten i den utsträckning som är möjlig då den kräver den enskildes medgivande.

Enligt de intervjuade har kartläggningen bidragit till att färre personer har långvarigt eller mycket långvarigt ekonomiskt bistånd nu i jämförelse med samma period 2017. Det ska även ha bidragit till att förvaltningen identifierat ärenden där bistånd inte ska beviljas, eller bara hälften av biståndet ska beviljas, och den enskilde istället ska erhålla ersättning från Försäkringskassan.

Organisatoriskt ligger KAOSAM under verksamheten Vuxen, men enligt de intervjuade är det en metodik som framöver ska kunna användas även mot målgruppen unga. Inom Vuxen finns en SIP-kordinator som säkerställer att det finns individuella tidplaner för uppföljningar, samt

<sup>6</sup> OSA – Offentligt skyddat arbete. En arbetsmarknadspolitisk åtgärd i form av anställning hos offentliga arbetsgivare som socialförvaltningen administrerar. Anställningen berättigar inte till a-kassa.

<sup>7</sup> SAS – Särskilt anställningsstöd. En arbetsmarknadspolitisk åtgärd i form av en anställning hos offentliga arbetsgivare under maximalt två år. Anställningen berättigar till a-kassa.

<sup>8</sup> SIP – samordnad individuell plan, dvs. en process/behovsanalys som tydliggör vilka insatser som behövs, vilka insatser respektive huvudman ska svara för, vilka åtgärder som ska vidtas samt vem av kommunen eller landstinget som ska ha det övergripande ansvaret. För detaljerad information om SIP se bilaga 1.

säkerställer en löpande samverkan med Försäkringskassan, Region Skåne och Arbetsförmedlingen.

#### *Råbygård*

Råbygård är en verksamhet för personer med oklar arbetsförmåga som är i behov av stöd och träning på väg mot egen försörjning. Deltagaren ingår i arbetsgrupp som tränar i olika miljöer (snickeri och renovering, trädgård och anläggning, kök och matlagning och textilateljé och sömnad) för att både träna den praktiska förmågan såväl som att möta arbetslivets olika krav. Detta ska genomföras genom praktiskt arbete, där arbetsförmågan kartläggs. Planering för vidare insatser görs och vid behov kopplas Arbetsförmedlingen in. Enligt de intervjuade finns mellan 25-30 personer löpande i verksamheten, på en genomsnittlig tid på ca 6 månader. Vanligast är att deltagaren går till sysselsättning genom ett deltidsarbete som successivt ökar. Enligt de intervjuade förs löpande resonemang av chef och personal avseende verksamhetens ändamålsenlighet. Detta skrivs inte ned eller rapporteras inte till nämnden utöver de skrivningar som framgår i årsredovisningen.

#### *IPS – Individual placement and support<sup>9</sup>*

Enligt de intervjuade har 18 till 24-enheten, under en projekttid om 2016-2018, anställt en IPS-coach som tillsammans med deltagaren definierar ett stödbehov och arbetar fram en arbetsplan. Arbetsplanen ska innefatta vägledning mot arbete, eventuell kontakt med arbetsgivare, cv-skrivning, intervjuträning och eventuellt stöd på arbetsplatsen. Insatsen ska utvärderas, både hur metoden fungerar för målgruppen men även uppnått resultat.

Under projekttiden, under förutsättning att insatsen leder till ett tillfredställande utfall, ska det undersökas vilka möjligheter det finns till permanent finansiering av tjänsten. IPS-coachen ska dokumentera en IPS-journal i nämndens digitala ärendehanteringssystem, Procapita. Deltagaren ansöker om insatsen på socialförvaltningen och vid behov kopplas även Arbetsförmedlingen in. Om insatsen inte passar, kan slutföras eller av annan orsak måste avslutas, ska den unge vuxne erbjudas annat stöd.

#### *ComUng*

ComUng är ett samordningscenter på Bytaregatan i Lund. Verksamheten drivs i samverkan mellan socialförvaltningen, kultur- och fritidsförvaltningen, utbildningsförvaltningen och Arbetsförmedlingen i Lund. ComUng började som ett samverkansprojekt under perioden 2011-02-01 till 2014-01-31 och medfinansierades av Europeiska socialfonden. Från 1 februari 2014 är ComUng en permanent verksamhet med fokus på unga som varken arbetar eller studerar och som genom guidning kan komma vidare till arbete eller utbildning. Kostnader för lokal och samordnare finansieras av socialnämnden. Verksamheten syftar till att samla gemensam information, vägledning, stöd och fungera som en mötesplats för unga 16 till 24 år. Målet är att fler unga ska nå s.k. innanförskap, det vill säga en egen försörjning och makt över sitt eget liv. På ComUng finns tillgång till arbetsmarknadskonsulenter, fritidsledare, studie- och yrkesvägledare, samt arbetsförmedlare. Målet med verksamheten är att ge unga en ökad anställningsbarhet och utvecklas genom detaljerad planering och motivationshöjande vägledningskurser. ComUng erbjuder även deltagare möjlighet till friskvård och sociala aktiviteter. Enligt de intervjuade har alla ungdomar med ekonomiskt bistånd som är inskrivna på ComUng en genomförandeplan. Endast sjukskrivna ungdomar har inte någon handlingsplan.

---

<sup>9</sup> IPS är ett individanpassat stöd till arbete och en vedertagen metod för att hjälpa människor med allvarlig psykisk funktionsnedsättning att hitta och behålla studier eller arbete på öppna arbetsmarknaden.

### *Sommarpraktik*

Enligt de intervjuade erbjuder socialförvaltningen sommarpraktik till 600 unga vuxna med särskilda behov. Sommarpraktiken riktar sig till unga vuxna i årskurs 9 samt första och andra året på gymnasiet.

## **4.2. Intern och extern samverkan**

Samverkan, både internt i kommunen men även med externa aktörer, beskrivs av samtliga intervjuade som god. Enligt de intervjuade har en kommunövergripande styrgrupp<sup>10</sup>, under hösten 2018, gett en arbetsgrupp i uppdrag att kartlägga vilken samverkan som sker avseende personer med ekonomiskt bistånd. Vid granskningstillfället har arbetsgruppen i uppdrag att föreslå innehåll till en workshop som kommer genomföras i början av 2019. Workshopen riktar sig till all personal som arbetar inom området inom socialförvaltning, utbildningsförvaltning, HR-avdelning, näringslivsavdelningen och Arbetsförmedlingen i Lund. I samband med workshopen kommer kartläggningen att redovisas. Syftet med workshopen är att identifiera var samordnade åtgärder inte finns och behövs. Vidare är tanken att identifiera målområden som kan utmynna i uppdrag om insatser och/eller åtgärder. Enligt de intervjuade är tanken att den färdiga analysen ska rapporteras till samtliga nämnder efter genomförd workshop.

En utmaning som lyfts fram i samband med intervjuer är det faktum att kommunen har ett stort antal nyanlända flyktingar som inom några år är vuxna. Detta ställer enligt uppgift andra krav på en övergripande kommunal samverkansinsats avseende exempelvis både boende och självförsörjning. Det finns resurser på förvaltningen, i form av metodik, riktlinjer och personal. Eftersom det saknas bostäder i kommunen är det fortfarande svårt att säkerställa ett boende för målgruppen. Enligt de intervjuade har andelen *hotellvistelse* ökat från ca 7 % (2017) till 18 % (augusti 2018). I samband med sakkontroll framgick att ökningen av hotellboenden inte, i huvudsak, beror på nyanlända. De intervjuade upplever att samverkan kring denna målgrupp kan stärkas.

Nedan redogörs ett antal pågående samverkansinsatser som förvaltningen valt att lyfta fram i samband med denna granskning.

#### ▶ Kretsloppsgruppen

Samverkan ska ske mellan Arbetsförmedlingen och Lunds kommun (socialförvaltningen och tekniska förvaltningen). Syftet är att underlätta inträde på arbetsmarknaden, samtidigt som ett mervärde skapas för Lunds kommun, genom att arbetsuppgifterna inte ryms inom ordinarie verksamhet. Det kan vara praktik eller arbete med stöd.

#### ▶ Kvarbo

Kvarbo har tillsammans med boendeenheten arbetat för att minska och motverka hemlöshet. Särskilt fokus lagts på barnfamiljer och barnens situation genom aktivt uppsökande arbete till målgruppen samt löpande dialog med utredningsenhet barn. Fortsatt samarbete har skett med Vård- och omsorgsförvaltningen och Region Skåne. Sedan tidigare har Kvarbo samarbetat med miljöförvaltningen då personalen där har uppmärksammat att det finns behov av kontakt med socialförvaltningen. Kvarbo träffade under hösten 2017 majoriteten av LKFs områdesvårdare med syftet att utveckla och förbättra samarbetet.

---

<sup>10</sup> Socialdirektör, utbildningsdirektör, HR-direktör, näringslivschef samt chefen för Arbetsförmedlingens avdelning för Lund.

▶ **Studiestartsstöd**

Syftet är att få till ett ökat antal personer med stort utbildningsbehov att söka studier för att etablera sig på arbetsmarknaden. Arbetsförmedlingen och socialförvaltningen identifierar personer som kan vara aktuella för studiestartstöd. Därefter genomför utbildningsförvaltningen vägledningssamtal och erbjuder utbildning.

▶ **InSam – Finsamprojekt**

Avser samverkan mellan Arbetsförmedlingen i Lund, Lunds kommun, Region Skåne och Försäkringskassan och syftar till att utveckla effektiva insatser för nyanlända i etablering som på grund av psykisk ohälsa har svårt att delta i SFI och praktik.

▶ **Mariamottagningen – Finsamprojekt**

Syftar till att i tidigt skede kunna erbjuda ungdomar/unga vuxna upp till 23 år och dess nätverk, stöd och behandling gällande riskbruk/missbruk av alkohol och droger. Mottagningen ska även arbeta preventivt med målgruppen för att ge möjlighet till tidiga insatser för att undvika utanförskap gällande bland annat arbetsmarknaden och utbildningssystemet. Samverkan sker mellan Lunds, Kävlinges, Höörs, Hörbys, Eslövs, och Burlövs kommuner samt Arbetsförmedlingen, Regions Skåne och Försäkringskassan.

▶ **Säkrare övergångar – Finsamprojekt**

Samverkansprojekt mellan Region Skåne, vuxenpsykiatri, Lunds kommun, Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan. Projektet syftar till att förenkla och förbättra förutsättningarna för individer att behålla, få eller återgå till arbete vid psykisk ohälsa.

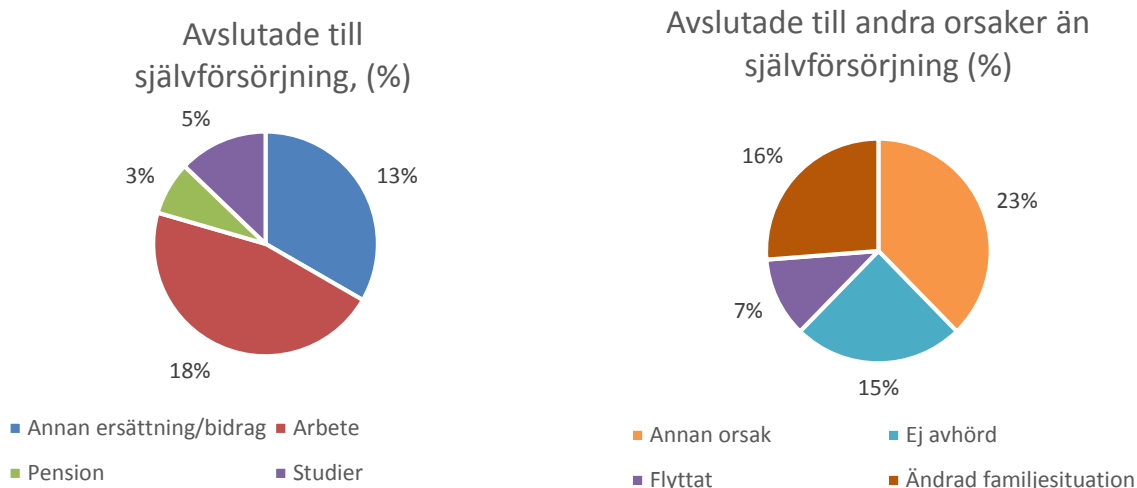
Andra samverkansinsatser där socialförvaltningen har en roll redogörs nedan. För detaljerade beskrivningar av respektive samverkansinsats, se bilaga 2.

- ▶ LÖK – Lokal överenskommelse
- ▶ DUA – Unga och nyanlända
- ▶ Överenskommelse om SIP:ar
- ▶ Extratjänster
- ▶ Exa(k)t – Finsamprojekt
- ▶ Intern koordinering av arbetsmarknadsinsatser – IKA, Finsamprojekt
- ▶ Inkluderande arbetsmarknad – Finsamprojekt
- ▶ Initiativ Lund – Finsamprojekt/ESF-projekt
- ▶ Säkrare övergångar – Finsamprojekt
- ▶ Föräldrastöd i LundaVälkomsten, Finsamprojekt
- ▶ Bred kompetens Skåne
- ▶ IOP – Idéburet offentligt partnerskap

## 5. Avslutade ärenden

### 5.1. Antalet avslutade ärenden

Enligt erhållen statistik var antalet avslutade hushåll med ekonomiskt bistånd totalt 766 stycken under 2017. Av dessa var det 301 ärenden (39 %) som avslutades pga. självförsörjning och 465 ärenden (61 %) som avslutades av annan orsak än självförsörjning. I figur 8 och 9 redogörs vilken anledning som procentuellt föranledde avslut under 2017. Granskarna har efterfrågat statistik från 2015 och 2016 med syfte att jämföra 2017 års resultat. Enligt förvaltningen införde Socialstyrelsen uppföljning av avslutsorsaker inför 2017 och därför finns det inte underlag för tidigare år. Statistik över antalet avslutade ärenden rapporteras till nämnden två gånger/år, i samband med delårsrapporten och årsbokslut.



Av de totala antalet avslutade ärenden som ledde till självförsörjning var det 103 ärenden (13 %) som avslutades med anledning av annan ersättning eller bidrag, 139 ärenden (18 %) avslutades på grund av arbete, 20 ärenden (3 %) avslutade på grund av pension och 39 ärenden (5 %) avslutades med anledning av studier. Av de ärenden som avslutats av andra orsaker än självförsörjning var det 178 ärenden (23 %) som avslutades av annan orsak, 115 ärenden (15 %) ej avhörda, 53 ärenden (7 %) som berör personer som flyttat från kommunen, samt 119 ärenden (16 %) som pga. ändrade familjesituationer avslutat pågående ärende.

## 6. Uppföljning och rapportering till nämnden

### 6.1. Uppföljning och rapportering

På individnivå sker en löpande uppföljning mellan ansvarig arbetsmarknadskonsulent/ socialsekreterare och den enskilde. Denna uppföljning dokumenteras i Procapita.

Utöver det lämnar socialnämnden månatligen en uppföljning av statistik kopplat till det ekonomiska biståndet till Socialstyrelsen. Statistik över antalet inkomna ansökningar och anmälningar, antalet avslutade utredningar samt kostnaderna avseende ekonomiskt bistånd följs upp och rapporteras till nämnden månatligen vid varje sammanträde som ett ärende.



Enligt de intervjuade händer det att nämnden ställer frågor kring statistiken som förvaltningen besvarar och ibland lyfter förvaltningen fram enskild statistik av relevans. Statistik avseende målgruppen med långvarigt och mycket långvarigt ekonomiskt bistånd redogörs i samband med delårsbokslut och årsredovisningen eller vid särskild förfrågan.

Utöver det avsätter nämnden inför varje sammanträde mellan 30-60 minuter på information från förvaltningen kring ett på förhand beslutat tema. Enligt de intervjuade har nämnden under 2018 både haft ekonomiskt bistånd (med särskilt fokus på långvarigt och mycket långvarigt ekonomiskt bistånd) och arbetsmarknadsåtgärder som två teman. Utifrån intervjuerna uppfattar granskarna det som ett uppskattat inslag från både nämndens och förvaltningens sida. Från nämndens sida påtalas att detta ger en fördjupad förståelse för socialtjänstens olika åtaganden, samtidigt som det möjliggör för frågor på en övergripande nivå.

FINSAM-projekt följs upp och redovisas till FINSAMs styrelse, dock endast till nämnden vid enskilda fall. T.ex. har resultatet av KAOSAM rapporterats till nämnden.

### **6.1.1. Rapportering till kommunfullmäktige**

Kommunfullmäktige får rapportering avseende ekonomiskt bistånd tre ggr/år, i samband med delårsrapporten, EVP-skrivelsen (prognos för planperioden) samt i samband med årsanalysen vid årsbokslut. Enligt de intervjuade rapporteras uppföljningen av statistik månatligen till kommunkontoret.

## 7. Sammanfattande bedömning

### 7.1. Revisionsfrågor

Revisionsfrågor	Svar
<p>Vilka insatser bedrivs för att minska behoven av och kostnaderna för försörjningsstöd?</p>	<p>Socialnämnden har beslutat om mål avseende målgruppen med ekonomiskt bistånd. Förvaltningen har även omorganiserats för att på ett mer effektivt sätt kunna fokusera på det förebyggande arbetet riktat mot barn och unga.</p> <p>Utöver det pågår ett större antal arbetsmarknadsåtgärder och förebyggande insatser, där en del är finansierade av nämnden men en majoritet är projektfinansierade. Insatsernas syftar till att minska antalet personer med ekonomiskt bistånd. Ett exempel är det tidigare projektet KAOSAM, som riktade sig till den målgrupp som står längst från arbetsmarknaden. Projektmetodiken anses framgångsrik och har implementerats i verksamheten. Ett annat exempel är det tidigare projektet ComUng som riktar sig till barn och unga med försörjningsstöd.</p>
<p>Finns det en ändamålsenlig samverkan internt i kommunen?</p>	<p>Delvis. Vi bedömer att nämnden har tillsett att det sker en i stort ändamålsenlig intern samverkan men att det finns vissa utvecklingsområden. Vi bedömer att nämnden med fördel kan stärka sin styrning och uppföljning av samverkan kring målgruppen.</p> <p>Vi kan konstatera att förvaltningen har ett större antal interna samverkansinsatser med andra förvaltningar i Lunds kommun. Granskningen visar dock att det inte finns några övergripande mål för samverkansarbetet och att det inte sker någon övergripande systematisk uppföljning.</p> <p>Vi bedömer det som positivt att förvaltningen kartlagt samverkan och ämnar analysera behovet av samverkan kring målgruppen. I granskningen framkommer att samverkan upplevs vara välfungerande.</p> <p>Det är vår bedömning att samverkan bör bygga på tydliga mål samt en struktur och samsyn kring arbetet avseende målgruppen.</p>
<p>Har verksamheten en väl fungerande samverkan med andra aktörer som t.ex. Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och Region Skåne?</p>	<p>Ja. Vår bedömning är att socialnämnden har en fungerande samverkan med andra externa aktörer.</p> <p>I samband med granskningen har vi observerat en rad exempel på hur socialförvaltningen samverkar med externa aktörer. Delvis samverkar man i en rad olika projekt riktade mot målgruppen. Vidare bygger förvaltningens metodik (SIP) på ett samverkansprojekt mellan förvaltningen och Arbetsförmedlingen i Lund.</p>

<p>I vilken grad leder nämndens insatser till att biståndsmottagare blir självförsörjande?</p>	<p>Enligt erhållen statistik var antalet avslutade hushåll med ekonomiskt bistånd totalt 766 stycken under 2017. Av dessa var det 301 ärenden (39 %) som avslutades pga. självförsörjning och 465 ärenden (61 %) som avslutades av annan orsak.</p> <p>Nämnden tar del av aktuell statistik vid två tillfällen per år i samband med de ekonomiska uppföljningarna. Granskningen visar att nämnden inte analyserat i vilken utsträckning befintliga insatser leder till självförsörjning.</p>
<p>Sker regelbundna och systematiska uppföljningar och utvärderingar av gjorda insatser?</p>	<p>Delvis. Vi kan konstatera att förvaltningen genomfört uppföljningar av två nämnda projekt, KAOSAM och ComUng, vars metodik numera är implementerad i förvaltningens sätt att arbeta. Det framgår dock inte i protokollgranskningen att dessa uppföljningar är rapporterade till nämnden.</p> <p>Vi kan även konstatera att nämnden månatligen följer upp statistik avseende målgruppen. Men som tidigare nämnts visar granskningen att nämnden inte analyserat i vilken utsträckning befintliga insatser leder till självförsörjning.</p> <p>Uppföljningar på individnivå genomförs mellan ansvarig arbetsmarknadskonsulent/ socialsekreterare och den enskilde. Uppföljningen dokumenteras i nämndens digitala ärendesystem Procapita.</p> <p>Vår bedömning är att nämnden kan stärka sin uppföljning av om befintliga insatser leder till självförsörjning.</p>
<p>Vilken återrapportering av uppnådda effekter sker till socialnämnden och kommunfullmäktige?</p>	<p>Socialnämnden får en månatlig rapportering över bl.a. antalet hushåll med ekonomiskt bistånd samt tillhörande kostnader. Utöver det sker återrapportering av nämndens mål två ggr/år. Rapportering av ekonomi och målsättning avseende pågående projekt ges löpande till nämnden.</p> <p>Kommunfullmäktige får rapportering avseende ekonomiskt bistånd tre ggr/år, i samband med delårsrapport, EVP-skrivelsen samt årsbokslut.</p>

## 7.2. Bedömning

Vår sammanfattande bedömning är att socialnämnden kan stärka sin styrning och uppföljning avseende den interna samverkan i kommunen kring målgruppen med ekonomiskt bistånd. Vidare bedömer vi att nämnden kan stärka sin uppföljning av de insatser som ska leda till att individer blir självförsörjande.

Socialnämnden ska enligt socialtjänstlagen samverka kring individer och grupper som behöver insatser från andra berörda parter. Nämnden ska enligt kommunallagen se till att verksamheten bedrivs enligt mål och lagar samt följa upp den på ett ändamålsenligt sätt. Förvaltningen samverkar i ett flertal interna samverkansinsatser med andra förvaltningar i Lunds kommun. Samverkan upplevs vara välfungerande. Vi anser det positivt att förvaltningen har kartlagt de samverkansinsatser som finns och avser att analysera behovet av samverkan kring målgruppen. Granskningen visar dock att det saknas övergripande mål för samverkansarbetet. Det saknas också en uppföljning av samverkansarbetet. Utifrån ovanstående bedömer vi att nämnden kan stärka sin styrning och uppföljning av samverkan kring målgruppen med ekonomiskt bistånd.

Vi ser det som positivt att antalet hushåll med försörjningsstöd har minskat under en tre-års-period. Det är även positivt att antal hushåll med långsiktigt och mycket långsiktigt ekonomiskt bistånd fortsatt minskar. Även antalet barn och unga med försörjningsstöd är, vid gransknings-tillfället, färre till antal än för tre år sedan (2014). Avseende kostnaderna redovisar nämnden ett prognostiserat resultat (106,8 mnkr) som är det lägsta på fem år (103,9 mnkr, 2013).

De personer som har ett långvarigt eller mycket långvarigt behov av försörjningsstöd står ofta långt ifrån arbetsmarknaden och har omfattande behov. Nämnden har beslutat om ett särskilt mål om att öka självförsörjningen. I förvaltningen genomförs olika insatser som ska ge individer ökade möjligheter till självförsörjning. Det saknas dock en övergripande uppföljning av vilken effekt de olika insatserna ger.

## 7.3. Rekommendationer

Vi rekommenderar socialnämnden att:

- ▶ stärka sin styrning och uppföljning av samverkan, mot bakgrund av att det saknas mål och en övergripande uppföljning av samverkansarbetet.
- ▶ tillse en ändamålsenlig uppföljning av pågående och genomförda insatser.

Lund den 20 november 2018

Anna Hammarsten  
EY

Sara Shamekhi  
EY

## Källförteckning

### Intervjuade funktioner

Ordförande, socialnämnden  
Vice ordförande, socialnämnden (telefonmöte)  
Andre vice ordförande, socialnämnden  
Socialdirektör  
Chef, verksamhetsområde barn, unga och familj  
Chef, verksamhetsområde vuxen  
Enhetschef, 18-24 år

### Dokument

Reglemente för socialnämnden i Lund, reviderat senast KF 2015-09-25 § 179  
Socialnämndens delegationsordning, SN 2010-01-01  
Delårsrapport, per augusti 2018, Socialnämnden  
Socialstyrelsens allmänna råd, SOSFS 2013:1, om ekonomiskt bistånd  
Bidragsbrottslag  
Anvisningar om ekonomiskt bistånd, 2012-04-18  
Kaosam, Kartläggning av arbetsförmåga och ohälsa i samverkan, 2018-03-08  
Samverkansstruktur mellan Arbetsförmedlingen och Lunds kommun  
Strategisk samverkan, Arbetsförmedlingen – Lunds kommun, 2018-09-03  
Inventering av samverkansformer mellan Lunds kommun och Arbetsförmedlingen  
Ändringar i socialtjänstlagen den 1 juli 2013, som gäller ekonomiskt bistånd  
Försäkringskassans föreskrifter om genomsnittlig och högsta godtagbara bostadskostnad för år 2018, 2017:5, 14 december 2017  
Socialnämndens anmälningsskyldighet gällande god man och förvaltare  
Akthanteringsrutin, 2015-09-17  
Lathund för aktbeställning  
Instruktion för registrering av ekonomiskt bistånd – För handläggare av och ansvariga för ekonomiskt bistånd  
Normer – sammanställning, 2018  
Blankett, anmälan till överförmyndarnämnden  
Jobbstimuland, Registrering i Procapita  
Normen för försörjningsstöd i Procapita 2018  
Riktlinjer gällande personer som har förlorat sin rätt till bistånd avseende boende, alternativt hotell/vandrarhem  
Riktlinjer: Bistånd till längre folkhögskolevistelse för funktionshindrade  
Information EU-medborgare 141031 (ppt)  
Rutiner för framställan till Försäkringskassan  
FAR – Fysisk Aktivitet på Receipt  
Exempel på rambeslutsupplägg/genomförandeplan  
Information om glasögonansökan samt Kostnadsförslag avseende glasögon  
Hemutrustningslista 2016  
Riktlinje – kontoutdrag

## Bilaga 1. Samordnad individuell plan

Samordnad individuell plan, eller SIP, är en lagstadgad skyldighet för både huvudmän, landstinget och kommunen sedan 2010 (utifrån 2 kap. socialtjänstlagen). I Skåne finns sedan 2013-06-10 en ramöverenskommelse om samverkan mellan Region Skåne och Skånes kommuner gällande personer med psykisk funktionsnedsättning samt barn och ungdom som har eller som riskerar att utveckla psykisk ohälsa. Sedan april 2016 finns även riktlinjer vid upprättande av samordnad individuell plan framtagna i samverkan mellan Kommunförbundet Skåne och Region Skåne. En SIP ska upprättas om någon av huvudmännen bedömer att den behövs för att en individ ska få sina behov tillgodosedda och om den enskilde samtycker till att den upprättas. Arbetet med planen ska påbörjas utan dröjsmål. Alla kan initiera en SIP, även den enskilde. I en SIP ingår:

- vilka insatser som behövs,
- vilka insatser respektive huvudman ska svara för,
- vilka åtgärder som ska vidtas av någon annan än landstinget eller kommunen, samt
- vem av kommunen eller landstingen som ska ha det övergripande ansvaret för planen.

En SIP är inte bara ett möte utan en metod eller process som kräver delaktighet, motivation och aktivitet från alla medverkande parter. I samband med KAOSAM utarbetades en process utifrån erfarenheter från projektet. Processen omfattar alla parter och är indelad i följande sju faser:

1. Behov
2. Samtycke och delaktighet
3. Kallelse och förberedelse
4. SIP-möte
5. Samordning
6. Uppföljning
7. Avslut

## Bilaga 2. Samverkansinsatser

### ► **LÖK – Lokal överenskommelse**

Den lokala överenskommelsen mellan Arbetsförmedlingen i Lund och Lunds kommun avser att tydliggöra uppdrag, ansvarsfördelning, roller och rutiner mellan parterna. Den lokala överenskommelsen ska utveckla och bidra till en gemensam behovsbild och målsättning gällande insatser för att nå uppsatta mål.

### ► **DUA – Unga och nyanlända**

En överenskommelse om fördjupad samverkan om unga och nyanländas etablering på arbetsmarknaden. Regeringsuppdrag via DUA (Delegationen för unga och nyanlända till arbete).

### ► **Överenskommelse om SIP:ar**

Avser en avsiktsförklaring om att medverka vid SIP och att fortsätta utveckla samverkan kring individer med nedsatt arbetsförmåga pga. ohälsa och/eller sjukdom och som är i behov av helt eller kompletterande försörjningsstöd. Överenskommelsen avser Arbetsförmedlingen i Lund och socialförvaltningen där Arbetsförmedlingen förbinder sig att medverka vid SIP på socialförvaltningen när så är påkallat.

### ► **Extratjänster**

Syftar till att öka möjligheten för långtidsarbetslösa personer, samt nyanlända att etablera sig eller återinträda på arbetsmarknaden. Samverkan sker med kommunkontoret.

### ► **Exa(k)t – Finsamprojekt**

Syftar till att skapa anställning för examinerade studenter som p.g.a. psykisk ohälsa har svårt att hitta förankring på arbetsmarknaden. Samverkan sker mellan Lunds fontänhus, Lunds kommun och Arbetsförmedlingen.

### ► **Intern koordinering av arbetsmarknadsinsatser – IKA, Finsamprojekt**

Samverkan mellan Lunds kommun, Arbetsförmedlingen och Lunds fontänhus. Syftet är att ta vara på kompetens hos personer som har svårt att komma in på arbetsmarknaden och bli en mer inkluderande arbetsgivare. Fokus på nyanlända och personer med psykisk ohälsa. Samverkan syftar även till att minska gapet mellan behovet av arbetskraft och de personer som står utanför arbetsmarknaden.

### ► **Inkluderande arbetsmarknad – Finsamprojekt**

Samverkan mellan Arbetsförmedlingen, Lunds kommun och arbetsgivare i Lund. Projektet syftar till att utveckla kunskap och attityd hos arbetsgivarna i Lund samt skapa strukturer för anställning av personer med begränsad arbetsförmåga utifrån kompetens.

### ► **Initiativ Lund – Finsamprojekt/ESF-projekt**

Huvudmålet med projektet är att med riktade utvecklingsinsatser alstra arbetstillfällen, eller åtminstone underlätta inträde på den svenska arbetsmarknaden, samt skapa ekonomisk självständighet och arbetsgemenskap för utlandsfödda kvinnor och män, som står långt från arbetsmarknaden.

### ► **Föräldrastöd i LundaVälkomsten, Finsamprojekt**

Verksamheten LundaVälkomsten sker i samarbete mellan flera kommunala förvaltningar och riktar sig till nyanlända barn i syfte att kartlägga skolkunskaper.

### ► **Bred kompetens Skåne**

Möta kompetensförsörjningsutmaningen med fokus på mångfald. Bredda rekryteringen och därmed minska gapet mellan behovet av arbetskraft och de personer som står utanför arbetsmarknaden.